«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы

2015 жылдың 31 желтоқсанында
аяқталған жыл үшін
қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың есебі	
Пайда немесе шығын және жиынтық кіріс туралы есеп	5
Қаржы жағдайы туралы есеп	6
Ақшалай қаражат қозғалысы туралы есеп	7
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	8
Қаржы есептілігіне ескертпе	9-45

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
050051 Алматы, Достық д-лы 180,
Тел./факс 8 (727) 298-08-98, 298-07-08

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
050051 Алматы, пр. Достык 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының басшылығына

Біз 2015 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебінен және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептерден, сондай-ақ есеп саясатының тұжырымдамасы мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының (бұдан былай, «Қор») ұсынылып отырған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Қаржылық есептілікті дайындауда Қор басшылығының жауапкершілігі

Басшылық Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес бұл қаржылық есептілікті дайындауға және әділ түрде көрсетуге, сонымен қоса басшылықтың алаяқтық немесе қателерден туындаған елеулі бұрмаланбаған қаржылық есептілікті дайындаудың керектігіне шешімі бойынша қажетті болатын ішкі бақылауға жауапты болады.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біз аудитімізге негізделген бұл қаржылық есептілік туралы пікір айтуға жауаптымыз. Біз Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес аудитті жүргіздік. Бұл стандарттарға сай біз әдептану талаптарына сәйкес келіп, қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалануы туралы ақылға қонымды сенімділік беру үшін аудитті жоспарлай орындауымыз тиіс.

Аудитке қаржылық есептілік сомалары мен ашулары бойынша аудиторлық дәлел алу үшін шаралардың орындалуы жатады. Таңдалған шаралар аудиторлық пікірге, сонымен қоса алаяқтық немесе қателерден туындаған қаржылық есептілік елеулі бұрмалануының тәуекелін бағалауға тәуелді болады. Тәуекелді бағалауда, аудитор пікірінше ішкі бақылау жағдайларға тән болатын шараларды орындау мақсатымен, бірақ кәсіпорынның ішкі бақылауының нәтижелілігі туралы пікір айту мақсатынсыз кәсіпорынның қаржылық есептілікті дайындауы мен әділ көрсетуіне байланысты. Аудит сондай-ақ қолданылған есеп саясатының сәйкестігін, басшылықтың бухгалтерлік бағалаудың тиістілігін бағалаудан, сондай-ақ, қаржылық есептіліктің жалпы сипаттағы көрсетілуін бағалаудан тұрады.

Біздің пікірімізше, алған аудиторлық дәлел аудиторлық пікір негізін салуға жеткілікті, әрі тиісті болады.

«КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша тіркелген компания және Швейцария заңнамасы бойынша тіркелген KPMG International Cooperative ("KPMG International") қауымдастығына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалар желісінің мүшесі.

ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, член сети независимых фирм KPMG, входящих в ассоциацию KPMG International Cooperative ("KPMG International"), зарегистрированную по законодательству Швейцарии.

Пікір

Пікірімізше, қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес барлық елеулі қатынастарда Қордың 2015 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша қаржылық нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Өзге мәліметтер

Қордың 2014 жылдың 31 желтоқсанына және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша қаржылық есептілігін өзінің 2015 жылдың 13 ақпанында берген есебінде аталмыш қаржылық есептілік жөнінде модификацияланбаған пікірін білдірген басқа аудитор өткізген болатын.

Ирматов Р.И.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2012 жылдың 6 қаңтарында берілген
№ МФ-0000053 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігімен 2006 жылдың 6 желтоқсанында аудиторлық қызметпен айналысуға берілген № 0000021 мемлекеттік лицензия

Хаирова А.А.
Жарғы негізінде әрекет етуші
«КПМГ Аудит» ЖШС Бас Директоры

2016 жылдың 24 наурызы

	Ескертпе	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Комиссиялық кіріс	4	58,856,318	26,423,162
Комиссиялық шығыс	5	(21,164,569)	(6,460,387)
Таза комиссиялық кіріс		**37,691,749**	**19,962,775**
Пайыздық кіріс	6	2,308,319	1,072,176
Шетел валюталарымен жасалған операциялардан таза пайда		4,734,353	19,233
Сатуға арналған активтермен операциялардан таза сатылған шығын		(111,767)	-
Басқа операциялық (шығыс)/кіріс, нетто		(3,443)	1,203
Операциялық кіріс		**44,619,211**	**21,055,387**
Қызметкерге шығыстар	7	(7,655,795)	(4,730,668)
Басқа жалпы әкімшілік шығыстар	8	(2,550,395)	(1,654,918)
Табыс салығы бойынша шығыс		**34,413,021**	**14,669,801**
Расход по подоходному налогу	9	(6,779,519)	(2,843,924)
Жыл үшін пайда		**27,633,502**	**11,825,877**
Табыс салығы шегерілген басқа жиынтық кіріс			
Қайта жіктелген немесе салдарынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:			
Сатуға арналған қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв:			
- әділ құнның таза өзгерісі		(301,737)	(47,503)
- пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгерісі		111,767	-
Табыс салығы шегерілген басқа жиынтық кіріс		**(189,970)**	**(47,503)**
Жыл үшін жиынтық кіріс жиыны		**27,443,532**	**11,778,374**

5- беттен бастап 45-бет аралығында көрсетілген осы қаржы есептілігі 2016 жылы 24 наурызда Қордың басшылығымен мақұлданған, және басшылық атынан оған қол қойғандар:

Ерденаев Руслан Серикович
Басқарма төрағасы

Куатова Армида Шайзадиновна
Бас бухгалтер

Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есеп қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын осы есептілікке ескертпелермен бірге қаралуы керек.

	Ескертпе	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	10	16,918,433	6,446,085
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	11	20,120,688	7,673,554
Банктердегі мерзімді салымдар	12	26,920,776	15,203,852
Алуға комиссиялық кіріс	13	6,348,208	1,668,995
Ағымдағы салық активі		-	61,557
Инвестициялық меншік		22,761	30,457
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтер	14	1,048,000	871,451
Кейінге қалдырылған салық активтері	9	3,362,396	702,002
Өзге активтер		152,677	169,566
Активтердің жиыны		**74,893,939**	**32,827,519**
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ағымдағы салық міндеттемесі		1,305,940	-
сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комисия	15	16,611,467	3,273,836
Өзге міндеттемелер	16	669,943	690,626
Міндеттемелер жиыны		**18,587,350**	**3,964,462**
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	17 (а)	7,114,244	7,114,244
Резервтік капитал	17 (в)	4,056,517	4,056,517
Сату үшін қолда бар активтерді қайта бағалау бойынша резерв		(432,667)	(242,697)
Үлестірілмеген пайда		45,568,495	17,934,993
Капитал жиыны		**56,306,589**	**28,863,057**
Капитал мен міндеттемелердің жиыны		**74,893,939**	**32,827,519**

Қаржы жағдайы туралы есеп қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын осы есептілікке ескертпелермен бірге қаралуы керек.

	Ескертпе	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ҚОЗҒАЛЫСЫ			
Жыл бойындағы пайда		**27,633,502**	**11,825,877**
Түзетулер:			
Тозу және амортизация	14	251,543	160,307
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің шығуынан шығын		111,767	-
Негізгі қаражат пен материалдық емес активтердің шығып қалуынан шығын		543	5,450
Инвестициялық меншіктің құнсызлануынан шығын		7,696	-
Жіберілімдер бойынша резерв		46,016	24,560
Сыйлықақылар бойынша резерв		-	(20,556)
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда		(4,734,353)	(19,233)
Пайыздық кіріс	6	(2,308,319)	(1,072,176)
Табыс салығы бойынша шығыс	9	6,779,519	2,843,924
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/кемуі:			
Алуға комиссиялық кіріс		(4,679,213)	(581,770)
Өзге активтер		68,792	(100,626)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы			
сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комисия		13,337,631	2,964,128
Өзге міндеттемелер		(66,704)	196,056
Салық салынғанға дейін операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі		**36,448,420**	**16,225,941**
Төленген табыс салығы		(8,072,416)	(3,240,686)
Салық салынғанға дейін операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі		**28,376,004**	**12,985,255**
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Сату үшін қолда бар активтерді сатып алу		(12,150,729)	-
Сату үшін қолда бар активтерді сату және өтеу		305,321	-
Банктердегі мерзімді салымдарды орналастыру		(26,100,150)	(11,000,000)
Банктердегі мерзімді салымдардан түсімдер		16,797,567	2,700,000
Негізгі қаражат пен материалдық активтерді салып алу		(428,635)	(391,813)
Алынған пайыздар		2,214,045	990,377
Инвестициялық қызметтегі ақшалай қаражатты пайдалану		**(19,362,581)**	**(7,701,436)**
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА ҰЛҒАЮЫ		**9,013,423**	**5,283,819**
Ақша қаражаты мен оның баламаларының шамасына валюта бағамдары өзгерісінің ықпалы		1,458,925	19,233
Жыл басына ақша қаражаты мен оның баламалары		6,446,085	1,143,033
Жыл аяғына ақша қаражаты мен оның баламалары	10	**16,918,433**	**6,446,085**

Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын осы есептілікке ескертпелермен бірге қаралуы керек.

мың теңге	Акционерлік капитал	Резервтік капитал	Сату үшін қолда бар активтерді қайтабағалау бойынша резерв	Үлестірілі-меген пайда	Капитал жиыны
2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	7,012,769	4,056,517	(195,194)	6,109,116	16,983,208
Жиынтық кіріс жиыны					
Жылдағы пайда	-	-	-	11,825,877	11,825,877
Басқа жиынтық кіріс					
Қайта жіктелген немесе салдарынан пайда немесе шығын құрамына қайтажіктелуі мүмкін баптар:					
Сатуға арналған қолда бар активтердің әділ құнының таза өзгерісі	-	-	(47,503)	-	(47,503)
Басқа жиынтық кіріс жиыны	-	-	(47,503)	-	(47,503)
жыл ішіндегі жиынтық кірістің жиыны	**-**	**-**	**(47,503)**	**11,825,877**	**11,778,374**
Тікелей капитал құрамында көрсетілген меншіктермен операциялар					
Акциялар шығарылымы (14-ескертпе)	101,475	-	-	-	101,475
Меншіктермен операциялар жиыны	**101,475**	**-**	**-**	**-**	**101,475**
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	**7,114,244**	**4,056,517**	**(242,697)**	**17,934,993**	**28,863,057**
2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	7,114,244	4,056,517	(242,697)	17,934,993	28,863,057
Жиынтық кіріс жиыны					
Жылдағы пайда	-	-	-	27,633,502	27,633,502
Басқа жиынтық кіріс					
Қайта жіктелген немесе салдарынан пайда немесе шығын құрамына қайтажіктелуі мүмкін баптар:					
Сатуға арналған қолда бар активтердің әділ құнының таза өзгерісі	-	-	(189,970)	-	(189,970)
Басқа жиынтық кіріс жиыны	-	-	(189,970)	-	(189,970)
Жыл үшін басқа жиынтық кіріс жиыны	**-**	**-**	**(189,970)**	**27,633,502**	**27,443,532**
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	**7,114,244**	**4,056,517**	**(432,667)**	**45,568,495**	**56,306,589**

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын осы есептілікке ескертпелермен бірге қаралуы керек.

1 Жалпы ережелер

(a) Негізгі қызмет

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы (бұдан әрі, «Қор») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 24 қыркүйектегі № 1372 қаулысына сәйкес «Мемлекеттік жинақтаушы зейнетақы қоры» ЖАҚ ретінде 1997 жылы 17 желтоқсанда құрылды. Қор 1997 жылы дербес зейнетақы жинақтарының жүйесіне өтуге бағытталған зейнетақы реформасын өткізумен байланысты құрылды. Қор 2005 жылы 1 ақпанда «ГНПФ» мемлекеттік жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ға қайтатіркелген.

2013 жылғы 21 маусымда жаңа редакциядағы «Қазақстан Республикасындағы зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасының заңы (бұдан әрі – «Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заң») қабылданды. Аталған заңға сәйкес Қазақстан Республикасында барлық міндетті зейнетақы және міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын тартумен Қор айналысуы тиіс, ал сол сәтте басқа жинақтаушы зейнетақы қорлары жинаған барлық зейнетақы активтері мен міндеттемелері Қорға уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісімен белгіленген тәртіппен кесте бойынша өткізілуі тиіс. Жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері мен міндеттемелерін Қорға қабылдау-өткізу графигі Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі (бұдан әрі, «ҚРҰБ») Басқарма Төрағасының 2013 жылғы 22 тамыздағы № 356 бұйрығымен бекітілген. Жоғарыда көрсетілген бұйрыққа сәйкес зейнетақы активтері мен міндеттемелерін беру 2013 жылғы 11 қазанда басталған және 2014 жылғы 26 маусымда аяқталды.

2013 жылы 31 шілдеде Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 747 қаулысымен «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы құрылды. 2013 жылғы 22 тамызда атауының өзгеруіне байланысты «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы ретінде қайта тіркелу жүргізілді. Жарғыға сәйкес Қор – коммерциялық емес ұйым. Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңға сай Қордың жалғыз акционері – «Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ (бұдан әрі – «ММЖК») арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі. Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңға және 2013 жылғы 24 қыркүйекте ҚРҰБ және 2013 жылғы 25 қыркүйекте ММЖК тіркеген сенімгерлік басқару шартына сәйкес Қор акцияларының мемлекеттік топтамасын ММЖК сенімгерлік басқаруға ҚРҰБ-ға берді.

Қор зейнетақы схемасының (бұдан әрі – «Схема») активтері бойынша зейнетақы жарналарын жинақтау қызметін орындайды. Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңға және Жарғыға сәйкес Қор қызметінің негізгі түрлері:

- міндетті және ерікті зейнетақы және кәсіптік зейнетақы жарналарын тарту;
- зейнетақы төлемдерін жасау; және
- зейнетақы жинақтары мен төлемдерін жеке есепке алу.

Сенімгерлік басқару шартына сәйкес Қор тартқан зейнетақы активтерін сақтау, есепке алу және инвестициялық басқаруды Қор атынан ҚРҰБ жүзеге асырады.

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Схеманың зейнетақы активтері кастодиан банк – ҚРҰБ сақтауында болды.

1 Жалпы ережелер, жалғасы

(а) Негізгі қызмет, жалғасы

Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңға сәйкес Қор өз қызметі үшін таза инвестициялық табыс сомасының 7,5 пайызынан аспайтын және зейнетақы акивтерінің жалпы сомасының 0,025 пайыз көлемінде комиссиялық сыйақы алуға құқылы (4-ескертпе).

Зейнетақы активтерін басқарудан бөлек Қор осы қаржылық есептілікте көрсетілген өз меншікті активтерімен операциялар жүргізеді. Схеманың активтері зейнетақы активтері схемасының қаржылық есептілігінде көрсетілген.

Қордың заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, Әуезов көшесі, 82. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың Қазақстан Республикасы бойынша операциялық қызметті жүзеге асыратын 18 филиалы бар (2014 жылы: 18).

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қор қызметкерлерінің саны 2,056 және тиісінше 1,819 адамды құрады.

(б) Акционерлер

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Қордың жалғыз акционері ММЖК арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі болған. Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңға және 2013 жылғы 24 қыркүйекте ҚРҰБ және 2013 жылғы 25 қыркүйекте ММЖК тіркеген сенімгерлік басқару шартына сәйкес Қор акцияларының мемлекеттік топтамасын ММЖК сенімгерлік басқаруға ҚРҰБ-ға берді.

(в) Қазақстан Республикасында қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Қор өз қызметін көбіне Қазақстан аумағында жүзеге асырады. Осының салдарынан Қор дамушы нарықтарға тән сипаттамалық ерекшеліктер байқататын Қазақстан нарықтарында экономикалық және қаржы тәуекелдеріне бейім. Заңдық, салықтық және нормативтік заңнама жетілдіріліп жатыр, бірақ түрліше түсінілуі мүмкін және Қазақстанда өз қызметін жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиындықтар тудыратын құқықтық және фискалдық жүйелердің басқа да кемшіліктерімен бірге жиі енгізілетін өзгерістерге бейім. Оның үстіне теңгенің елеулі түрде құнсыздануы және мұнай бағасының төмендеуі бизнес жүргізу жағдайындағы белгісіздік тәуекелін ұлғайтты.

Қоса беріліп отырған қаржылық есептілік басшылықтың қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайының қызмет нәтижесі мен Қордың қаржылық жағдайына мүмкін әсерін бағалауын көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру жағдайларының бұдан былайғы дамуы басшылық бағалауынан ерекшеленуі мүмкін.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары

(а) ХҚЕС-ке сәйкестік туралы мәлімдем

Бұл қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік («ХҚЕС») стандарттарына сәйкес дайындалды.

(б) Құнды айқындау үшін база

Қаржылық есептілік әділ құны бойынша көрсетілген сатуға арналған қолда бар қаржы активтерін қоспағанда, тарихи (бастапқы) құн негізінде дайындалды.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары, жалғасы

(в) Функционалдық валюта және есептілікті тапсыру валютасы

Қордың функционалдық валютасы – қазақстандық теңге, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Қор жүргізетін операциялардың және оның қызметіне әсер ететін оларға байланысты жағдайлардың көпшілігінің экономикалық мәнін барынша жақсы көрсетеді. Қазақстандық теңге – осы қаржылық есептілік деректерін беру валютасы.

Қаржылық есептіліктің бүкіл деректері ең жақын мыңға дейін нақтылықпен жинақталған.

(г) Кәсіби пайымдауларды, есептік бағалаулар мен жорамалдарды пайдалану

Қаржылық есептілікті ХҚЕС талаптарына сәйкес дайындау басшылыққа есептік саясатты қолдануға және қаржылық есептілікте берілген активтер мен міндемттемелердің, кіріс пен шығыстың шамасына әсер ететін пайымдаулар, есептік бағалаулар және жорамалдар жасауды міндеттейді. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін.

Бағалаулар және олардың негізі болған жорамалдар тұрақты түрде қайта қарастырылады. Бағалаулардағы түзетулер тиісті бағалау қайта қарастырылған есепті кезеңде және олардың қатысы бар кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Елеулі белгісіз бағалауларға және сын уәжді пайымдауларға қатысты ақпарат есептік саясат ережелері қолданылған кезде 23-ескертпе Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құн және есептік жіктемелерде көрсетілді.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері

Бұдан әрі сипатталған есептік саясат ережелерін Қор осы қаржылық есептілікте берілген барлық есепті кезеңде бірізді түрде қолданды.

(а) Шетелдік валюта

Шетелдік валютадағы операциялар Қордың функционалдық валютасына операциялар жасалған күні қолданыста болған валюта бағамдары бойынша ауыстырылады. Есепті күндегі жағдай бойынша шетелдік валютадағы ақшалай активтер мен міндеттемелер функионалдық валютаға есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша ауыстырылады. Шетелдік валютадағы ақшалай активтермен және міндеттемелермен операциялардан пайда немесе шығын кезең ішінде тиімді пайыздық мөлшерлеме мен төлемдер бойынша есептелген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн мен есепті кезең аяғындағы жағдай бойынша валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға ауыстырылған шетелдік валютадағы амортизацияланған құн арасындағы айырмашылықты білдіреді. Әділ құны бойынша бағаланатын шетелдік валютадағы ақшалай емес активтер мен міндеттемелер функционалдық валютаға әділ құн анықталған күні қолданыста болған валюта бағамдары бойынша ауыстырылады. Шетелдік валютадағы және нақты шығасылар бойынша көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер функционалдық валютаға операция жасалған күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша ауыстырылады.

Шетелдік валютаға ауыстыру нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмашылықтар пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі, бұған құнсыздану салдарынан туындаған айырмашылықты қоспағанда, сатуға арналған қолда бар үлестік қаржы құралдарын ауыстыру кезінде туындаған айырмашылықтар қосылмайды, бұл жағдайда басқа жиынтық кіріс құрамында көрсетілген бағамдық айырмашылықтар пайда немесе шығын құрамына қайта жіктеледі.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(б) Ақшалай қаражат және оның баламасы

Ақшалай қаражат және оның баламасы қолма-қол банкноталар мен монеталарды, ҚРҰБ және басқа банктердегі еркін қалдықтарды, сондай-ақ әділ құн өзгерісінің елеулі тәуекеліне төзімді және Қор қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан кем жоғары өтімді қаржы активтерін қамтиды. Ақшалай қаражат және оның баламасы амортизацияланған құны бойынша қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі.

(в) Қаржы құралдары

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары қаржы активтерін немесе міндеттемелерін көрсетеді:

- жақын болашақта сату немесе сатып алу мақсатында сатып алынады немесе туындайды;
- бірлесе басқарылатын сәйкестендірілетін және олар бойынша өткен уақытта қысқа мерзімді болашақта пайданы алудың дәлелі бар қаржы құралдары портфелінің бөлігі болып табылады;
- туынды болып табылады (хеджирлеу құралы ретінде құрылған және нақты пайдаланылатын туынды қаржы құралдарын қоспағанда); немесе
- бастапқы тану сәтінде өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын санатқа белгіленген болып табылады.

Егер төмендегідей талаптар орындалса, Қор қаржы активтері мен міндеттемелерін өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын санатқа белгілеуі мүмкін:

- активтерді немесе міндеттемелерді басқару және оларды бағалау әділ құны негізінде жүзеге асырылады;
- мұндай тәсіл басқалай көрінетін бухгалтерлік есептегі сәйкессіздік эффектісін толығымен немесе айтарлықтай жояды; немесе
- актив немесе міндеттемелер құрылған туынды қаржы құралын қамтиды, ол ақшалай қаражаттың ағындарын маңызды өзгертеді, ол жоқ болған жағдайда шарт бойынша күтілуі мүмкін еді.

Басшылық қаржы құралын бастапқы тану сәтінде оны жатқызуға болатын санатты анықтайды. Бастапқы тану сәтінде өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызылған туынды қаржы құралдары мен қаржы құралдары өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан қайта жіктелмейді. Егер қаржы активтері кредиттер мен дебиторлық берешекті анықтауға жауап беретін болса, олар өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатына немесе егер компанияның ол активтерді болашақта немесе оларды өтеу мерзіміне дейін ұстап қалу ниеті мен мүмкіндігі болса, сату үшін қолда бар активтердің санатынан қайта жіктеледі.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(в) Қаржы құралдары, жалғасы

(i) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Басқа қаржы құралдары тек сирек жағдайларда өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан қайта жіктелуі мүмкін. Сирек жағдайларға болашақта қайталануы екі талай ерекше жағдайлар жатады.

Кредиттер мен дебиторлық берешек белсенді жұмыс істейтін нарықта баға кесілмейтін, тіркелген және белгіленген төлемдері бар туынды емес қаржы активтерін білдіреді, бұған мыналар қосылмайды:

- Қор дереу немесе жуырда сатуға ниеттенеді;
- Қор бастапқы тану сәтінде өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызады;
- Қор бастапқы тану сәтінде сатуға арналған қолда бар санатына жатқызады; не
- олар бойынша Қор кредиттің құнсыздануынан ерекшеленетін себептер бойынша барлық бастапқы жүзеге асырылған инвестицияларды өтемеуі мүмкін.

Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар Қор өтеу мерзімі туындағанға дейін ұстауға ниетті және қабілетті тіркелген өтеу мерзімі бар және тіркелген немесе анықталған төлемдері бар туынды емес қаржы активтерін білдіреді, бұған мыналар қосылмайды:

- бастапқы тану сәтінде Қор өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызады;
- Қор сатуға арналған қолда бар санатына жатқызады; не
- кредиттер мен дебиторлық берешек анықтамасына сәйкес.

Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері сатуға арналған қолда бар санатына жатқызылатын немесе кредиттер мен дебиторлық берешек, өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар немесе өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары анықтамасына жатпайтын туынды емес қаржы активтерін білдіреді.

(ii) Қаржылық есептілікте қаржы құралдарын тану

Қаржы активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай туралы есепте Қор көрсетілген қаржы құралдары мәні болып табылатын шарттық қатынасқа түскен кезде көрсетіледі. Қаржы активтерін стандарт сатып алудың барлық жағдайлары есеп айырысу жүзеге асырылған күндегі қаржы есептілігінде көрсетіледі.

(iii) Қаржы құралдарын бағалау

Қаржы активі немесе міндеттемесі бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, кезең үшін пайда немесе шығын құрамында өзгерістері көрсетілетін әділ емес құны бойынша бағаланатын қаржы активі немесе міндеттемесі жағдайында, қаржы активін немесе міндеттемесін сатып алуға немесе шығаруға тікелей жатқызылатын мәмілелер бойынша шығыстар қосылады.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(в) Қаржы құралдары, жалғасы

(iii) Қаржы құралдарын бағалау, жалғасы

Бастапқы танудан кейін қаржы активтері, сонымен қатарактивтер болып табылатын туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша бағаланады, сату немесе басқаша есептен шығару нәтижесінде болуы мүмкін мәмілелер бойынша қандай да бір шығыстар шегерілмейді, бұған мыналар қосылмайды:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланумен амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешек;
- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланумен амортизацияланған құн бойынша бағаланатын, өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар; және
- белсенді жұмыс істеп тұрған нарықта нарықтық белгіленген бағасы жоқ және әділ құнын сенімді түрде анықтауға болмайтын және бастапқы құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға инвестициялар.

«Салымдар мен дебиторлық берешек» санаты ХҚЕС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» бойынша «заемдар мен дебиторлық берешек» санатына балама.

Өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелерді және әділ құны бойынша көрсетілген қаржы активінің аударымы тануды тоқтату критерийлеріне жауап бермегенде туындайтын қаржылық міндеттемелерді қоспағанда, барлық қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

(iv) Амортизацияланған құн

Қаржы активінің немесе міндеттеменің амортизацияланған құны жиналған амортизация көлеміне түзетілген берешектің негізгі сомасын төлеу, бастапқы танылған құн мен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы анықталған өтеу сәтіндегі құн арасындағы айырмашылық шегерілген, сондай-ақ құнсызданудан болған шығын шегерілген бастапқы тану сәтінде қаржы активті немесе міндеттеме құнсызданған құнды білдіреді. Сыйлықақылар мен дисконттардың көлемі, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығыстардың сомалары тиісті құралдың баланстық құнына қосылады және бұл құралдың тиімді пайыздық мөлшерлемесіне қарай амортизацияланады.

(v) Әділ құн бойынша бағалаудың қағидаты

Әділ құн активті сатқан кезде алынуы немесе көрсетілген күні негізгі нарықта немесе ол болмаған жағдайда, Қор кіре алатын анағұрлым пайдалырақ нарықта бағалау күні нарық қатысушылары арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операциялар жағдайында міндеттемелерді берген кезде төленуі мүмкін бағаны білдіреді. Міндеттеменің әділ құны оның орындалмау тәуекелін көрсетеді.

Қор белсенді нарықтағы осы құралдың кесімді бағаларын пайдаланып, құралдың әділ құнын мүмкіндігінше бағалайды. Актив немесе міндеттеме бойынша операциялар тұрақты түрде кесімді бағаларды анықтау үшін жеткілікті жиілікпен және жеткілікті көлемде жасалатын болса, нарық белсенді деп танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға кесімдері болмаған кезде Қор байқап жүрген бастапқы деректерді барынша көбірек пайдаланатын және байқап жүрмеген бастапқы деректерді барынша азырақ пайдаланатын бағалау әдістерін пайдаланады. Таңдап алынған бағалау әдістері нарық қатысушылары осы жағдайларда ескеруі мүмкін барлық факторды қамтиды.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(в) Қаржы құралдары, жалғасы

(v) Әділ құны бойынша бағалаудың қағидаты, жалғасы

Бастапқы тану кезінде қаржы құралының әділ құнының үздік айғағы – әдетте, мәміле бағасы, яғни төленген немесе алынған өтемнің әділ құны. Егер Қор бастапқы тану кезінде әділ құн мәміле бағасынан ерекшеленеді деп анықтаса және әділ құн ұқсас актив немесе міндеттеме үшін белсенді нарықтағы ағымдағы баға кесімімен расталмаса және байқап жүрген бастапқы деректерді ғана пайдаланатын бағалау әдістеріне негізделмесе, бастапқыда қаржы құралы бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы айырмашылықты кейінге қалдыру үшін түзетілген әділ құн бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін айырмашылық пайда немесе шығын құрамында құрал өмірінің бүкіл мерзімі ішінде тиісінше, бірақ баға байқап жүрген бастапқы деректермен толығымен расталған немесе операция аяқталған сәттен кешіктірмей көрсетіледі.

(vi) Бұдан былайғы бағалау кезінде туындайтын пайда және шығын

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің әділ құны өзгерген кезде туындайтын пайда немесе шығын былай көрсетіледі:

- өзгерістері кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жіктелетін қаржы құралы бойынша пайда немесе шығын пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі;
- сатуға арналған қаржы активі бойынша пайда немесе шығын бұрын капитал құрамында көрсетілген жиналған пайда немесе шығын пайда немесе шығын құрамына ауыстырылғанда активті тану тоқтатылған сәтке дейін капитал құрамында басқа кіріс ретінде көрсетіледі (құнсыздану шығындары және сатуға арналған қолда бар борыштық қаржы құралдары бойынша шетелдік валютадағы қалдықтарды ауыстырудан түскен пайда немесе шығын қосылмайды). Сатуға арналған қолда бар қаржы активі бойынша пайыздық кіріс туындау сәтінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі пайдаланып, пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша пайда немесе шығын тану тоқталған немесе қаржылық актив немесе міндеттеме құнсызданған жағдайда, сондай-ақ тиісті амортизацияны есептеу барысында пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

(vii) Тануды тоқтату

Қор қаржы активін тануды осы қаржы активі бойынша ақшалай қаражат ағынына шартта көзделген құқықтан айырылған сәтте не осы қаржы активіне меншік құқығына байланысты тәуекел мен пайда түгел дерлік басқа тарапқа берілетін немесе Қор осы қаржы активіне меншік құқығына байланысты барлық тәуекел мен пайданың елеулі бөлігін бермейтін, сақтамайтын, бірақ қаржы активін бақылауды сақтамайтын мәміле жасау нәтижесінде қаржы активін берген кезде тоқтатады. Қоржасаған немесе онда сақталған тануды тоқтату үшін талаптар сақталатын берілген қаржы активтеріне кез келген қатысу үлесі қаржылық жағдай туралы есепте жеке актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Қор қаржылық міндеттемелерді тануды ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күшін жойған немесе тоқтатылған кезде тоқтатады.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(в) Қаржы құралдары, жалғасы

(vii) Тануды тоқтату, жалғасы

Қор қаржылық жағдай туралы есепте танылған активтерді беретін талаптарда мәмілелер жасайды, бірақ мұндайда берілген активтерге меншік құқығынан шығатын тәуекелдер мен пайданың барлық немесе бір бөлігін өзінде сақтайды. Барлық немесе түгел дерлік тәуекелдер мен пайданы сақтау кезінде Қор берілген активтерді тануды тоқтатпайды.

Қор қаржы активіне меншік құқығынан шығатын түгел дерлік тәуекел мен пайданы өзінде сақтамайтын, бірақ бермейтін де талапта мәмілелер жасаған кезде Қор активті бақылаудан айырылып қалса, бұл активті тану тоқтатылады.

Егер активті берген кезде Қор оны бақылауды сақтап қалса, ол активке Қордың оның құнының өзгерістеріне бейімділік дәрежесі ретінде анықталатын қатысуын сақтаған дәрежеде активті тануды жалғастырады.

Қор өндіруі үмітсіз деп танылған активтерді есептен шығарады.

(viii) «РЕПО» және «кері РЕПО» мәмілелері

Кері өтеуін төлеп алу («РЕПО» мәмілесі) міндеттемесімен сату туралы келісімдер аясында сатылған бағалы қағаздар бағалы қағаздар кепілдігімен қамтамасыз етілген қаржыландыру тарту бойынша операциялар ретінде көрсетіледі, мұндайда бағалы қағаздар қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілуін жалғастырады, ал контрагенттер алдындағы міндеттемелер «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек құрамына қосылады. Сату бағасы мен кері өтеуін төлеп алу бағасының арасындағы айырмашылық пайыздық шығысты білдіреді және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып, «РЕПО» мәмілесі қолданылатын кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Кері сату («кері РЕПО» мәмілесі) міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер аясында сатып алған бағалы қағаздар «кері РЕПО» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек сомасы ретінде көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасының арасындағы айырмашылық пайыздық табысты білдіреді және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып, «кері РЕПО» мәмілесі қолданылатын кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер аясында сатып алған активтер үшінші тарапқа сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі сауда-саттыққа арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ix) Активтерді және міндеттемелерді өзара есептесу

Қордың қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есептеледі және егер бұл үшін заңды негіздер болса және тараптар берешекті есептесу арқылы реттеуге немесе бір уақытта активті іске асыруға және міндеттемені орындауға ниеттенсе, жинақы түрдегі қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі.

(г) Негізгі құралдар

(i) Меншікті активтер

Негізгі құралдардың нысандары жинақталған амортизация мен құнсыздану шығындары шегеріле отырып, нақты шығасылар бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдардың нысаны пайдалы қызмет мерзімі әртүрлі бірнеше бөлшектен тұратын болса, мұндай бөлшектер жеке негізгі құралдардың нысандары ретінде есепке алынады.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(г) Негізгі қаражат, жалғасы

(ii) *Амортизация*

Негізгі қаражат бойынша амортизация оларды болжалды дұрыс пайдалану мерзімі ішінде тозуды бірдей есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрінеді. Амортизация нысанды сатып алу күнінен бастап есептеледі, ал шаруашылық тәсілмен көтерілген негізгі қаражат нысандары үшін нысан құрылысы аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер телімдері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі қаражаттың түрлі нысандарын дұрыс пайдалану мерзімдері келесідей түрде берілген:

- ғимарат	40 жыл
- компьютерлік жабдық	3 - 5 жыл;
- офистік жабдық	7 жыл;
- транспорттық құралдар	5 - 7 жыл.

(д) Материалдық емес активтер

Қор сатып алған материалдық емес активтер құнсызданудан шығындар мен амортизациялардың жинақталған сомалары шегерілген нақты құны бойынша көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамасыз ету мен оны ендіруге лицензияларды сатып алуға шығындар тиісті материалдық емес активтердің құнына капитализацияланады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды дұрыс пайдаланудың болжалды мерзімі ішінде тозуды бірдей есептеу әдісі бойынша есептеледі және жиынтық кіріс есепте көрінеді. Материалдық емес активтерді дұрыс пайдаланудың болжалды мерзімі – 1 жылдан 10 жылға дейін.

(е) Құнсыздану

Қор әрбір есепті кезеңнің аяғында қаржы активтерінің немесе қаржы активтері тобының нақты құнсыздану куәліктерінің бар-жоғын бағалайды. Мұндай куәліктер бар болған жағдайда Қор кез келген құнсызданудан шығынның көлемін бағалайды.

Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы құнсызданады және құнсызданудан шығындар тек қаржы активін бастапқы танығаннан кейін туындаған бір немесе бірнеше жағдайлар (шығын орын алған жағдайда) нәтижесінде құнсызданудың нақты дәлелі бар болғанда, және көрсетілген жағдай (немесе жағдайлар) сенімділіктің жеткілікті деңгейімен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы активтерінің тобы бойынша ақшалай қаражаттың болжалды болашақ ағындарына әсер еткен жағдайда ғана орынды.

Қаржы активтерінің құнсыздануының нақты куәлігіне міндеттемелердің орындалмауы (дефолт) немесе заемшы жіберіп алған мерзімі өткен төлемдер, заемшының шарт бойынша міндеттемелерін немесе шарт талаптарын орындамауы, Қор қандай болған жағдай да қарастырмайтын қаржы активтерінің немесе қаржы активтері тобының қайта құрылымдалуы, заемшының немесе эмитенттің банкрот болуы мүмкін белгілері, бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жойылуы, қамтамасыз ету құнының төмендеуі немесе топқа енетін заемшының төлемқабілеттігінің төмендеуі немесе немесе көрсетілген топқа кіретін заемшылардың міндеттемелерді (дефолт) орындаумен қатынас орнататын экономикалық шарттардың өзгерісі секілді активтер тобына қатысты басқа бақыланатын деректер енеді.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(е) Құнсыздану, жалғасы

Сату үшін қолда бар үлесті бағалы қағаздарға инвестициялаудың әділ құнының осы бағалы қағаздар бойынша нақты шығындардан төмен құнына дейін маңызды немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың нақты куәлігі болып табылады.

(і) *Амортизацияланған құны бойынша көрінетін қаржы активтері*

Амортизацияланған құны бойынша көрінетін қаржы активтері ең бастысы банктердегі салымдар мен басқа дебиторлық берешектерден тұрады (бұдан әрі – «салымдар мен дебиторлық берешек»). Қор тұрақты түрде болуы мүмкін құнсыздануды анықтау мақсатында салымдар мен дебиторлық берешекті бағалайды.

Қор бастапқыда жеке түрде маңызды болып табылатын салымдар мен дебиторлық берешек бойынша жеке, және жеке немесе ұжыммен жеке маңызды болып табылмайтын салымдар мен дебиторлық берешектер бойынша құнсызданудың нақты дәлелінің бар-жоғын бағалайды. Егер Қор жеке бағаланатын салымдар немесе дебиторлық берешектер бойынша құнсызданудың нақты дәлелінің жоқтығын маңызды немес жоқ деп анықтаса, салым немесе дебиторлық берешек кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамаларымен салымдар мен дебиторлық берешек тобына енгізіледі және ұжымдық негізде активтер тобының құрамына құнсыздануға бағаланады. Құнсызданудан шығын туындайтын немесе ол жалғасатын құнсыздануға жеке-жеке бағаланатын салымдар мен дебиторлық берешек құнсыздануға ұжымдық бағалауға енгізілмейді.

Банктегі мерзімді салымдар немесе дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан шығынның нақты дәлелі бар болған жағдайда шығын сомасы банктегі салымның немес дебиторлық берешектің баланстық құны мен ағымдағы сәтке келтірілген банктегі салым немесе дебиторлық берешек бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы дисконтталған ақшалай қаражаттың болжалды келешек ағындарының құны арасындағы айырмашылықпен өлшенеді. Жасалынған шарттардың талаптарына сәйкес ақшалай қаражат ағындары және ағымдағы экономикалық шарттарды көрсететін тиісті ақпарат негізінде түзетілген шығындарды алудың тарихи тәжірибесі ақшалай қаражаттың болжалды ағындарын анықтау үшін қызмет етеді.

Банктердегі мерзімді салымдар мен дебиторлық берешектің құнсыздануынан барлық шығындар пайда немесе шығын құрамында көрінеді және тек егер өтелетін құнның кейіннен ұлғаюы құнсызданудан болған шығындарды таныганнан кейін туындаған жағдайлармен нақты байланысты болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі.

Банктегі мерзімді салым бойынша өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда банктегі мерзімді салым құнсызданудан сәйкесті резерв есебінен алынады. Мұндай банктердегі мерзімді салымдар (және банктердегі мерзімді салымдардың құнсыздануынан кез келген тиісті резервтер) басшылық банктердегі мерзімді салымдар бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін емес деп анықтағаннан кейін және берешекті өндіру бойынша барлық қажетті рәсімдер аяқталған деп анықтағаннан кейін есептен шығарылады.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(е) Құнсыздану, жалғасы

(ii) Сату үшін қолда бар қаржы активтері

Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің құнсыздануынан шығындар өзге де жиынтық кіріс құрамында танылған жинақталған шығынды қайтажіктеу түзетуі ретінде пайда немесе шығын құрамына аудару арқылы танылады. Өзге де жиынтық кіріс құрамынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген жинақталған шығын негізгі сома мен амортизацияның кез келген төлемдері шегерілген сатып алу құны мен пайда немесе шығын құрамында бұрын танылған құнсызданудан шығыны шегерілген ағымдағы әділ құнының арасындағы айырмашылықты білдіреді. Ақшаның уақытша құнына қатысты құнсызданудан резерв өзгерісі пайыздық кірістің компоненті ретінде көрінеді.

Егер кейінгі кезеңде сату үшін қолда бар құнсызданған борышты бағалы қағаздардың әділ құны ұлғайған және ұлғаю құнсызданудан шығынды пайда немесе шығын құрамында танығаннан кейінгі жағдаймен нақты байланысты болған жағдайда, құнсызданудан шығын қалпына келтіріледі, және қалпына келтірілген шама пайда немесе шығын құрамында танылады. Алайда сату үшін қолда бар құнсызданған борышты бағалы қағаздың әділ құнын кез келген кейінгі қалпына келтіру өзге жиынтық кіріс құрамында танылады.

(iii) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салықтардан өзге басқа қаржылық емес активтер құнсызданудың мүмкін белгілерін анықтау үшін әрбір есепті күнге талданады. Қаржылық емес активтердің өтелетін сомасы сату және қолданудағы құндылығы бойынша шығыстар шегерілген әділ құнның үлкен шамасы болып табылады. Пайдалану құндылығын анықтау кезінде күтілетін ақша қаражаттары ағындары активке тән тәуекелдердің және ақшаның уақытша құнына ағымдағы нарықтық бағаның ықпалын көрсететін салық салуға дейін есептеу мөлшерін қолданумен берілген бағаларына дейін есептеледі. Басқа активтерінің есебінен қалыптастырылған ақша қаражаттарынан көп дәрежеде тәуелсіз ақша қаражаттар ағындары қалыптастырмайтын актив үшін өтелетін сома активке тиесілі қалыптастырылатын ақша қаражаттары актив немесе актив тобы бойынша анықталады. Құнсызданудан болған шығын ақша қаражаттарын қалыптастыратын активтің немесе актив топтарының қалпына келтірілген баланстық құны оның өтелетін құнынан артық болған кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық шығындары өтелетін құнын анықтау үшін пайдаланылатын бағалауда өзгеріс болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі және таза зейнетақы активтеріндегі өзгерістер туралы есепте көрсетіледі. Активтің құнсыздануынан болған кез келген шығын қалыпқа келтірілген активтің баланстық құны құнсызданудан болған шығын танылмағанда соған сәйкес баланстық құнынан (амортизацияны және тозуды қоспағанда) аспайтын мөлшерде қалпына келтіріле алады

(ж) Резервтер

Резервтер Қорда өткен оқиғалар нәтижесінде заңды немесе негізді жағдайлары туындаған жағдайда қаржы есептілігінде көрінеді және осы міндеттемелерді орындау үшін қаражатты аударуды талап ету мүмкіндігі бар.егер мұндай міндеттемелердің сомасы анағұрлым болса, онда резервтер осы міндеттемеге тән тәуекелдерді және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салынғанға дейін дисконттау мөлшерлемесін пайдалану арқылы ақша қаражатының болжалды келешек ағындарын дисконттау жолымен анықталады.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(з) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акциялар мен акцияларға опциондардың шығарылымымен тікелей байланысты шығындар кез келген салықтық эффектілер шегерілген капиталдың азаюы ретінде танылады.

(ii) Дивидендтер

Қор коммерциялық емес ұйым болып табылады және тиісінше өз акциялары бойынша дивидендтер төлемейді.

(и) Салық салу

Табыс салығының сомасына жыл үшін ағымдағы салық сомасы және кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы басқа жиынтық кіріс құрамында көрінетін операцияларға немесе басқа жиынтық кіріс немесе тікелей капитал құрамында көрінетін тікелей капиталдың шоттарында айқындалатын меншіктермен операцияларға қатысы бар сомаларды қоспағанда толық көлемде пайда немесе шығын құрамында байқалады.

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша әрекет ететін табыс салығы бойынша мөлшерлемелер, сонымен қатар алдыңғы жылдар үшін табыс салығының сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған жағдайлардың сомаларының есебімен жылғы салық салынатын пайданың болжалды мөлшерінен есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есептілікте және салық базасында көрінуі мақсаттары үшін анықталатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты.

Кейінге қалдырылған салық бастапқы көріну дерегі бухгалтерлік не салық салынатын пайдаға ықпал етпейтін активтерді немесе міндеттемелерді бастапқы тану кезінде танылмайды. Кейінге қалдырылған салық шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданысқа енгізілген немесе қолданыстағы заңға негізделе отырып уақыт айырмашылықтарын қалпына келтіру сәтінде келешекте қолданылатын салық мөлшерлемелерінен айқындалады.

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің есебі Қор есепті кезеңнің аяғында өтеуді немесе активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын төлеуді жоспарлайтын тәсілге байланысты салықтық салдарды көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық бойынша талап келешекте салықтар бойынша қабылданбаған шығыстар мен пайдаланбаған салықтық жеңілдіктерді, уақытша айырмашылықтарды жабу үшін жеткілікті салық салынатын пайда алу мүмкіндігі деңгейінде көрсетіледі. Мерзімі кейінге қалдырылған талаптардың мөлшері салық талаптарын іске асырудан түскен сәйкесті пайда алудың ықтималдылығы жоқ кезде азаяды.

(к) Қаржы есептілігіндегі кірістер мен шығыстарды тану

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық ставка әдісі бойынша епайда мен шығын құрамында көрінеді.

Басқа комиссиялар, сонымен қатар басқа кірістер мен шығыстар тиісті қызметтерді берген күнге пайда немесе шығын құрамында көрініс табады.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(к) Қаржы есептілігіндегі кірістер мен шығыстарды тану, жалғасы

Операциялық жалдау шарттары бойынша төлемдер жалға алудың барлық қолданыс мерзіміне бірдей кезең үшін пайда немесе шығын құрамында танылады. Алынған жеңілдіктер сомасы алудың барлық қолданыс мерзімі ішінде жалдау бойынша шығыстардың жалпы шамасын азайтады.

(л) Алдыңғы кезеңдер үшін қайта жіктеу

Салыстырмалы деректер қаржы жағдайы туралы есептегі, пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есептегі және 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есептегі өзгерістерге сәйкестік мақсатында қайта жіктелген болатын.

Келесі кесте қайта жіктеудің қаржы жағдайы туралы есепке, пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есепке және 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есепке жалпы әсерін көрсетеді:

	Бұрын көрсетілген сома	Қайта жіктеу	Қайта жіктелген сома
2014 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін қаржы жағдайы туралы есеп			
Сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комиссия	-	3,273,836	3,273,836
Басқа міндеттемелер	3,964,462	(3,273,836)	690,626
Міндеттемелер жиыны	**3,964,462**	**-**	**3,964,462**
2014 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есеп			
Комиссиялық шығыс	-	(6,460,387)	(6,460,387)
Операциялық кіріс	**27,515,774**	**(6,460,387)**	**21,055,387**
Персорналға шығыстар	-	(4,730,668)	(4,730,668)
Басқа да жалпы әкімшілік шығыстар	(12,845,973)	11,191,055	(1,654,918)
Салық салынғанға дейінгі пайда	**14,669,801**	**-**	**14,669,801**
2014 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп			
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ҚОЗҒАЛЫСЫ			
Түзетулер:			
Тозу және амортизация	160,294	13	160,307
Негізгі қаражат пен материалдық емес активтердің шығуынан шығын	5,448	2	5,450
демалыстар бойынша резерв	-	24,560	24,560

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(л) Алдыңғы кезеңдерге қайта жіктеу, жалғасы

	Бұрын көрсетілген сома	Қайта топтастыру	Қайтатопта стырылған сома
2014 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін ақшалай қаражат қозғалысы туралы есеп, жалғасы			
Сыйлықақылар бойынша резерв	-	(20,556)	(20,556)
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда	-	(19,233)	(19,233)
Пайыздық кіріс	(464,481)	(607,695)	(1,072,176)
Операциыық активтердің ұлғаюы/кемуі			
Банктердегі мерзімді салымдар	(8,362,071)	8,362,071	-
Өзге активтер	299,795	(400,421)	(100,626)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы			
сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комисия	-	2,964,128	2,964,128
Өзге міндеттемелер	3,164,188	(2,968,132)	196,056
Салық салынғанға дейін операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі	**8,891,204**	**7,334,737**	**16,225,941**
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Сату үшін арналған қолда бар инвестицияларды сатып алу	(781,831)	781,831	-
Сату үшін арналған қолда бар активтерді сату және өтеу	829,335	(829,335)	-
Банктердегі мерзімді салымдарды орналастыру	-	(11,000,000)	(11,000,000)
Банктердегі мерзімді салымдардан түсім	-	2,700,000	2,700,000
Негізгі қаражат пен материалдық емес активтерді сатып алу	(496,448)	104,635	(391,813)
Алынған пайыздар	-	990,377	990,377
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаты/(пайдалану)	**(448,944)**	**(7,252,492)**	**(7,701,436)**
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Акционерлік капитал шығарылымынан түсімдер	101,475	(101,475)	-
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының таза түсімі	**101,475**	**(101,475)**	**-**
Ақша қаражаты және оның баламаларының таза ұлғаюы	**5,303,049**	**(19,230)**	**5,283,819**
ақша қаражаты мен оның баламаларының шамасына валюта бағамдары өзгерісінің ықпалы	-	19,233	19,233
Жыл басына ақша қаражаты мен оның баламалары	1,143,033	-	1,143,033
Жыл аяғына ақша қаражаты мен оның баламалары	**6,446,082**	**3**	**6,446,085**

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(м) Қолданысқа енбеген жаңа стандарттар мен түсіндірулер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандарттарға түзетулер мен түсіндірулер 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданысқа енгізілмеді және осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылмады. Жаңа енгізулер ішінен төмендегі стандарттар, түзетулер мен түсіндірулер қаржы жағдайы мен Қор қызметіне ықпал етуі мүмкін. Қор көрсетілген стандарттарды, түзетулер мен түсіндірулерді олар қолданысқа енгізілген сәттен бастап қолданылуды жоспарлайды. Қор жаңа стандарттардың оның қаржылық жағдайына немесе оның қызмет нәтижесіне ықпалын бағалаған жоқ.

2014 жылдың шілдесінде жарияланған «*Қаржылық құралдар*» - 9-ҚХЕС (IFRS), «*Қаржылық құралдар: тану және бағалау*» 39-ҚХЕС (IAS) басшылықты алмастырады. 9-ҚХЕС (IFRS) хеджирлеу операцияларын есепке алу бойынша жаңа талаптарды және «күтілетін кредиттік залалдар» бойынша қаржы құралдарының құнсыздануынан шығындарды жаңа есептеу үлгісін қоса алғанда қаржы құралдарын жіктеу және бағалау бойынша қайта қаралған нұсқаулық енеді. Бұдан басқа аталған стандарттарға 39-ҚХЕС (IAS) қаржы құралдарын тану және тануды тоқтату бойынша нұсқаулық енеді. Қор жаңа стандарт қаржы құралдарын есепке алу үдерісіне елеулі өзгеріс енгізетіндігін мойындайды және қаржы есептілігіне маңызды ықпал көрсетеді деп біледі. Қор аталған стандартты мерзімінен бұрын қолданбайды. Стандарт 2018 жылғы 1 қаңтарда басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты жағдайларды қоспағанда ретроспективті қолдануға жатады.

- Түрлі «ҚХЕС-ке жетілдірулер» әр стандартқа жеке қолдануды қарастырады. Көрсету, тану немесе бағалау мақсатында бухгалтерлік есепті жүргізудегі өзгерістерге әкелетін барлық түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтарда қолданысқа енеді. Қор өзінің қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижесіне жетілдірудің мүмкін болар ықпалын талдаған жоқ.

4 Комиссиялық кіріс

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Схеманың зейнетақы активтері бойынша инвестициялық кірістен түскен комиссиялық кіріс	44,809,488	17,183,584
Схеманың зейнетақы активтері бойынша комиссиялық кіріс	14,046,830	9,239,578
	58,856,318	**26,423,162**

2015 жылы Қор Схеманың зейнетақы активтерінен алынған ай сайынғы таза инвестициялық кіріс сомасынан 7.5% (2014 жылы 7.5%) және әр айдың басында Схеманың инвестициялық портфелінде бар қаржы құралдарының ең төменгі сатып алу және нарықтық құнының негізінде есептелген (2014 жылы 0.025%) Схеманың зейнетақы активтерінің сомасынан 0.025% мөлшерде комиссиялық сыйақы алды.

5 Комиссиялық шығыс

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқару бойынша ҚРҰБ қызметтері	19,313,399	5,317,033
Кастодиан операциялары	1,356,560	1,015,256
Банктік қызметтер	448,472	83,186
Басқасы	46,138	44,912
	21,164,569	**6,460,387**

5 Комиссиялық шығыс, жалғасы

2015 жылы Қор әр айдың басында инвестицияланбаған ақшалай қаражат шегерілген Схеманың зейнетақы активтерінің сомасынан 0.005% мөлшерде (2014 жылы 0.005%) активтерді басқарған үшін комиссия төледі. 2015 жылға сенімгерлікпен басқаруға комиссия инфляциядан асатын инвестициялық кірістен 10% мөлшерде төленетін 16,172,374 мың теңге көлемінде кірістілік үстіне комиссияны білдіреді.

6 Пайыздық кіріс

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Банктердегі мерзімді салымдар	1,619,851	607,695
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	679,301	464,481
Ақшалай қаражат және оның баламалары	9,167	-
	2,308,319	**1,072,176**

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішінде құнсызданған қаржы активтеріне есептелген пайыздық кіріс болған жоқ.

7 Персоналға шығыстар

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Қызметкерлердің сыйақысы	6,969,290	4,304,822
Жалақы бойынша салықтар мен аударымдар	686,505	425,846
	7,655,795	**4,730,668**

8 Басқада жалпы әкімшілік шығыстар

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Операциялық жалдау бойынша шығыстар	823,236	592,382
Пошталық қызмететр мен салымшыларды хабарландыру бойынша қызметтер	616,135	189,122
Амортизация	251,543	160,307
Ақпараттық және телекоммуникациялық қызметтер	192,813	180,479
Бағдарламалық қамсыздандыруды қолдау бойынша қызметтер	77,980	53,261
Іссапар	76,576	54,930
Филиал қызметкерлерін автокөлікпен тасымалдау (тасу) қызметтері	55,078	61,374
Сақтандыру	48,154	20,280
Коммуналды қызметтер	41,372	33,139
Жарнама және маркетинг	34,689	33,285
Жөндеу және пайдалану	33,052	18,174
Күзет	27,396	13,781
Кеңсе тауарлары	24,657	15,995
Кәсіби қызметтер	6,160	18,053
Өкілдік шығыстар	2,344	1,608
Табыс салығынан ерекшеленетін салықтар	6,535	3,295
Басқасы	232,675	205,453
	2,550,395	**1,654,918**

9 Табыс салығы бойынша шығыс

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Пайдаға ағымдағы салық бойынша шығыс	(9,439,913)	(3,426,339)
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келтіру салдарынан кейінге қалдырылған салықтардың шамасын өзгерту	2,660,394	582,415
Табыс салығы бойынша шығыстар жиыны	**(6,779,519)**	**(2,843,924)**

2015 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған салық бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2014 жылы 20% құрады).

Табыс салығының тиімді мөлшерлемесін есептеу:

	2015 ж. мың теңге	%	2014 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейін пайда	**34,413,021**		**14,669,801**	
Әрекет ететін мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	(6,882,604)	(20.0)	(2,933,960)	(20.0)
Шегерілмейтін шығыстар	103,085	0.3	90,036	0.6
	(6,779,519)	**(19.7)**	**(2,843,924)**	**(19.4)**

Кейінге қалдырылған актив

Қаржы есептілігінде көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында қолданылатын соммалары арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза кейінге қалдырылған салық бойынша талаптардың туындауына әкеледі. Кейінге қалдырылған салық бойынша талаптар осы қаржы есептілігінде көрсетілген. Болашақ салықтық жеңілдіктер Қор шотына пайдаланбаған салық шығынын жатқызуға болатын пайданы алатын болса және егер көрсетілген жеңілдіктерді Қор келешек кезеңдерде пайдалануына кері әсерін тигізетін Қазақстан Республикасы заңнамасында өзгерістер болмаған жағдайда алынуы мүмкін.

Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін кемітетін уақытша айырмашылықтарды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмеген.

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде уақытша айырмашылықтар шамасын өзгерту келесідей түрде берілген:

2015 ж. мың теңге	2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе шығын құрамында көрсетілген	2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	(36,492)	(17,471)	(53,963)
Есептелген шығыстар	(230)	(582)	(812)
Басқа активтер	706	(141)	565
Сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комиссия	654,767	2,667,526	3,322,293
Төлемге басқа да шоттар	83,251	11,062	94,313
	702,002	**2,660,394**	**3,362,396**

9 Табыс салығы бойынша шығыс, жалғасы

Кейінге қалдырылған салықтық актив, жалғасы

2014 ж. **мың теңге**	**2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық**	**Пайда немесе шығын құрамында көрсетілген**	**2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық**
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	(15,505)	(20,987)	(36,492)
Есептелген шығыстар	-	(230)	(230)
Басқа активтер	767	(61)	706
Сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комиссия	61,942	592,825	654,767
Төлемге басқа да шоттар	72,383	10,868	83,251
	119,587	**582,415**	**702,002**

10 Ақша қаражаты мен оның баламалары

	2015 ж. **мың теңге**	**2014 ж.** **мың теңге**
Банктердегі ағымдағы шоттар		
- «BB+» кредиттік рейтингісімен	303,574	915,039
- «B-» кредиттік рейтингісімен	11,605,692	5,531,046
Банктердегі ағымдағы шоттардың жиыны	**11,909,266**	**6,446,085**
Банктердегі мерзімді салымдар		
- «B-» кредиттік рейтингісімен	5,009,167	-
Банктердегі мерзімді салымдардың жиыны	**5,009,167**	**-**
Ақшалай қаражат және оның баламаларының жиыны	**16,918,433**	**6,446,085**

Кредиттік рейтингтер «Standard&Poor's» рейтингтік агенттіктің стандарттарына немесе басқа халықаралық агенттіктердің ұқсас стандарттарына сәйкес берілген.

Ақшалай қаражат пен оның баламаларының ешбір бабы 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсызданған немесе мерзімін жоғалтқан болып табылмайды.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қорда бір ғана банк болған, оның үлесіне капиталдың 10% астамы тиесілі (2014 жылғы 31 желтоқсан: бір банк). 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген қалдықтардың жиынтық көлемі 11,605,692 мың теңгені (2014 жыл: 5,351,046 мың теңге) құрады.

11 Сату үшін қолда бар қаржы активтері

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Тіркелген кірістілігімен борыштық және басқа қаржылық құралдар		
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	7,155,270	7,670,859
Корпоративтік облигациялар		
- «ВВ» кредиттік рейтингісімен	5,086,216	-
- «В-» дан «В+» дейін кредиттік рейтингісімен	7,876,507	-
Корпоративтік облигациялардың жиыны	**12,962,723**	**-**
Тіркелген кірістілікпен борыштық және басқа қаржылық құралдардың жиыны	**20,117,993**	**7,670,859**
Үлестік құралдар		
«Қазақстан қор биржасы» АҚ акциялары	2,695	2,695
Үлестік құралдардың жиыны	**2,695**	**2,695**
	20,120,688	**7,673,554**

Кредиттік рейтингтер «Standard&Poor's» рейтингтік агенттіктің стандарттарына немесе басқа халықаралық агенттіктердің ұқсас стандарттарына сәйкес берілген.

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың сату үшін қолда бар құнсызданған немесе мерзімін жоғалтқан қаржы активтері жоқ.

12 Банктердегі мерзімді салымдар

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Банктердегі мерзімді салымдар		
- «ВВ-» дан «ВВ+» дейін кредиттік рейтингісімен	5,194,634	2,760,146
- «В-» дан «В+» дейін кредиттік рейтингісімен	21,726,142	12,443,706
	26,920,776	**15,203,852**

Кредиттік рейтингтер «Standard&Poor's» рейтингтік агенттіктің стандарттарына немесе басқа халықаралық агенттіктердің ұқсас стандарттарына сәйкес берілген.

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың сату үшін қолда бар құнсызданған немесе мерзімін жоғалтқан мерзімді банктік салымдары жоқ.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қорда бір ғана банк болған, оның үлесіне капиталдың 10% астамы тиесілі (2014 жылғы 31 желтоқсан: бір банк). 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген қалдықтардың жиынтық көлемі 6,149,042 мың теңгені (2014 жыл: болған жоқ) құрады.

13 Алуға комиссиялық кірістер

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Схеманың активтері бойынша инвестициялық кірістен алуға комиссия	5,009,283	626,418
Схеманың зейнетақы активтерінен алуға комиссия	1,338,925	1,042,577
	6,348,208	**1,668,995**

14 Негізгі қаражат және материалдық емес активтер

мың теңге	Ғимарат	Компьютерлік жабдық	Офистік жабдық	Транспортты қ құрал	Лицензиялар	Бағдарлама-лық қамтамасыз ету	Жиыны
Бастапқы құны							
2015 жылғы 1 қаңтарға қалдық	101,475	791,970	253,793	46,485	71,171	408,489	1,673,383
Түсімдер	-	281,541	1,290	10,329	29,087	106,388	428,635
Шығып қалуы	-	(31,262)	(9,638)	(11,032)	(2,804)	(44,257)	(98,993)
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық	**101,475**	**1,042,249**	**245,445**	**45,782**	**97,454**	**470,620**	**2,003,025**
Тозу және амортизация							
2015 жылғы 1 қаңтарға қалдық	(211)	(419,351)	(122,371)	(21,130)	(33,533)	(205,336)	(801,932)
Жыл ішіндегі тозу мен амортизация	(2,537)	(146,761)	(29,178)	(7,207)	(14,468)	(51,392)	(251,543)
Шығып қалуы	-	30,755	9,605	11,031	2,802	44,257	98,450
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық	**(2,748)**	**(535,357)**	**(141,944)**	**(17,306)**	**(45,199)**	**(212,471)**	**(955,025)**
Баланстық құн							
2015 жылғы 1 қаңтарға	**98,727**	**506,892**	**103,501**	**28,476**	**52,255**	**258,149**	**1,048,000**

14 Негізгі қаражат және материалдық емес активтер, жалғасы

мың теңге	Ғимарат	Компьютерлік жабдық	Офистік жабдық	Транспортты к құрал	Лицензиялар	Бағдарлама-лық қамтамасыз ету	Жиыны
Бастапқы құны							
2014 жылғы 1 қаңтарға қалдық	-	594,720	142,138	40,349	79,076	377,358	1,233,641
Түсімдер	101,475	211,771	126,139	6,136	-	47,767	493,288
Шығып қалу	-	(14,521)	(14,484)	-	(7,905)	(16,636)	(53,546)
2014 жылғы 31 желтоқсанға қалдық	**101,475**	**791,970**	**253,793**	**46,485**	**71,171**	**408,489**	**1,673,383**
Тозу және амортизация							
2014 жылғы 1 қаңтарға қалдық	-	(328,472)	(128,840)	(14,647)	(29,384)	(188,378)	(689,721)
Жыл ішіндегі тозу мен амортизация	(211)	(100,055)	(7,911)	(6,483)	(12,054)	(33,593)	(160,307)
Шығып қалу	-	9,176	14,380	-	7,905	16,635	48,096
2014 жылғы 31 желтоқсанға қалдық	**(211)**	**(419,351)**	**(122,371)**	**(21,130)**	**(33,533)**	**(205,336)**	**(801,932)**
Баланстық құны							
2014 жылғы 1 қаңтарға	**101,264**	**372,619**	**131,422**	**25,355**	**37,638**	**203,153**	**871,451**

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 4 мамырдағы № 443 қаулысына сәйкес 2014 жылы 18 қарашада Қор балансына Астана қаласы, Республика даңғылы, 4, 2-КБ мекенжайы бойынша жалпы аумағы 247,8 шаршы метрді құрайтын тұрғын емес үй-жайды қабылдады. Ғимарат бұрын мемлекет меншігінде болған және Қорға шығарған акцияларының төлемі ретінде берген болатын. Өткізу сәтінде құны тәуелсіз бағалаушымен бағаланды және 101,475 мың теңгені құрады.

Нысандарды сатып алу немесе құрылысымен байланысты заемдар бойынша негізгі қаражаттың капитализацияланған шығындары 2015 жылы жоқ болды (2014 жылы: мұндай шығындар болған жоқ).

15 Сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комиссия

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Сенімгерлікпен басқарған үшін ҚРҰБ төлеміне комиссия	16,611,467	3,273,836

Төлемге комиссия желтоқсанда алған қызметтер үшін есептелген, және оған үстемекірістілік (5-ескертпе) үшін комиссия кіреді және 2016 жылдың 1 қаңтарында төленуге жатады.

16 Басқа міндеттемелер

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
Төлемге шоттар	13,168	65,661
Басқа қаржы міндеттемелердің жиыны	**13,168**	**65,661**
Сыйлықақылар бойынша резерв	271,000	271,000
Төлемге басқа салықтар	214,874	182,161
Демалыстар бойынша резерв	131,807	85,791
Басқа қаржылық емес міндеттемелер	39,094	86,013
Басқа қаржылық емес міндеттемелердің жиыны	**656,775**	**624,965**
Басқа міндеттемелердің жиыны	**669,943**	**690,626**

17 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған капитал

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған және айналымдағы акционерлік капитал жалпы сомасы 7, 114, 244 мың теңге (2014 жылғы 31 желтоқсан: 7, 114,244 мың теңге) 9,489,248 қарапайым акцияларды (2014 жылғы 31 желтоқсан: 9,489,248) құрады. Қордың қарапайым акцияларының номиналды құны жоқ.

(б) Дивидендтер

Қор коммерциялық емес ұйым болып табылады және Қазақстан Республикасы заңына сәйкес өз акциялары бойынша дивидендтер төлемейді және есептемейді. Қор Жарғысына сәйкес Қордың таза пайдасы тек Қордың дамуына бағытталады.

(в) Резервтік капитал

2005 жылғы 08 шілдедегі өзгерістерге дейін әрекет еткен «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес, Қордың таза пайдасы есебінен құрылған резерві болуы қажет. Осы уақытта таза пайда есебінен резервтік капиталды құру бойынша талап жоқ. Резервтік капитал Қор акционерінің шешімі бойынша бөлінуі мүмкін. Қор 2016 жылы үлестірілмеген пайда құрамына қайта резервтік капиталдың қалдығын аударуды жоспарлайды.

(г) Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв

Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резервке активтерді немесе олардың құнсыздануын тануды тоқтатқан сәтке дейін әділ құнының жинақталған таза өзгерісі кіреді.

18 Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару коммерциялық қызметінің негізінде жатыр және Қордың операциялық қызметінің негізгі элементі болып табылады. Баға тәуекелін қамтитын нарықтық тәуекел, сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі және валюталық тәуекел, сонымен қатар кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелі Қор өз қызметін жүзеге асыру барысында тоғысатын негізгі тәуекел болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары

Тәуекелдерді басқару жөніндегі Қордың саясаты Қордың тәуекелдерді айқындау, талдау және басқаруға, тәуекел және тиісті бақылау лимиттерін белгілеуге, сонымен қатар, тәуекел деңгейін тұрақты түрде бағалау және оның белгіленген лимиттерге сәйкестілігіне арналған. Тәуекелдерді басқару жүйесі Қордың қалыпты қызметінің бұзылуына әкелуі мүмкін оқиғалардың уақытылы анықталуы, бағалануы және алдын алуға бағытталған бақылау жүйесін белгілейтін кешенді жолды пайдаланады. Тәуекелдерді басқару бойынша Қордың үдерістерін Қордың тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшелері белгілейді және іске асырады. Қордың Директорлар кеңесі және Басқармасы, сондай-ақ Қордың қызметкерлері тәуекелдерді басқару жөніндегі мұндай процестерді әзірлеуге және іске асыруға қатысады.

Қордың Директорлар кеңесі ішкі саясаттар мен Қордың процедураларын бекітеді және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиісті түрде қызмет етуі үшін жалпы жауапкершілікті өзіне алады. Ол Қордың қаржылық жағдайын бақылап отыруға және әрбір есепті кезеңнің ішінде Қордың қызметін талдауға және бағалауға мүмкіндік беретін ақпаратты тұрақты түрде алып отырады. Қордың Басқармасы қаржылық құралдарды сатып алу және сату кезіндегі шығындарды азайтуға бағытталған операциялық процедураларды бекіту және тәуекелді төмендету бойынша шараларды іске асыру мен мониторингі үшін жауапкершілікті болады. Қор Басқармасы инвестициялық лимиттердің сақталуын бақылайды.

Қор әрбір бөлімшенің құрамында жауапты тұлғаларды тағайындайды, олардың міндеттеріне бизнес-процестердің матрицасын әзірлеу және тұрақты түрде жаңартып отыру және бұл бизнес-процестерге тән әлеуетті және анықталған тәуекелдерді бағалау кіреді.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – нарық бағасының өзгеруі салдарынан қаржы құралдары бойынша ақшалай қаражаттың әділ құны немесе болашақ ағымдарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел - валюталық тәуекел, сыйақы мөлшерлемесін өзгерту тәуекелінен, сондай-ақ басқа бағалық тәуекелдерден тұрады. Нарықтағы жалпы және оның өзіне ғана тән өзгерістердің және нарықтық бағалардың құбылмалылық деңгейінің өзгерістерінің ықпалына душар пайыздық, валюталық және үлесті қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша нарықтық тәуекел туындайды.

Нарықтық тәуекелге бейімділілік қолайлы параметрлер шеңберінен шықпайтындығына, мұндайда қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістіліктің оңтайлылығын қамтамасыз ете отырып басқару мен бақылау, нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті болып табылады.

ҚРҰБ Басқармасы Төрағасы басқаратын Инвестициялық комитет нарықтық тәуекелді басқаруға жауап береді. Инвестициялық комитет нарықтық тәуекелдер лимиттерін Қордың тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшелерінің ұсыныстарын негізге ала отырып бекітеді.

Қор нарықтық тәуекелдерді жекелеген қаржы құралдары портфелінің ауқымдылығы, пайыздық мөлшерлемелерінің өзгеру мерзімі, валюталық позициясы, жоғалту лимиттері мен қорытындысын Инвестициялық комитет қарайтын және бекітетін олардың сақталуына ұдайы мониторинг жүргізуге қатысты ашық позиция бойынша лимиттер орнату жолымен басқарады.

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Пайыздық тәуекел

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі - – нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі салдарынан қаржы құралдары бойынша ақшалай қаражаттың әділ құнының немесе болашақ ағымдарының өзгеру тәуекелі. Қор оның қаржылық жағдайы мен ақшалай қаражат ағынына нарықтық пайыздық мөлшерлемесіне ие ауытқулар ықпалына бейім. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін арттыра алады, бірақ деңгейін төмендете де алады немесе пайыздық мөлшерлемесі күрт өзгерген жағдайда, шығындардың болуына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемені қарау мерзіміне талдау

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлеменің өзгеру мониторингі арқылы басымдылықпен басқарылады. Негізгі қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемені қарау мерзіміне қатысты қысқаша ақпарат төмендегідей ұсынылуы мүмкін:

Мың теңге	1 айдан аз	1- ден 3 айға дейін	3-тен 12 айға дейін	1 -ден 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	пайызсыз	Баланстық құн
2015 жылғы 31 желтоқсан							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	5,009,167	-	-	-	-	11,909,266	16,918,433
Сату үшін бар қаржы активтері	2,164,554	399,146	3,124,126	6,112,571	8,317,596	2,695	20,120,688
Банктердегі мерзімді салымдар	5,185,152	1,081,667	17,533,624	3,120,333	-	-	26,920,776
	12,358,873	**1,480,813**	**20,657,750**	**9,232,904**	**8,317,596**	**11,911,961**	**63,959,897**
2014 жылғы 31 желтоқсан							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	-	-	-	-	-	6,446,085	6,446,085
Сату үшін бар қаржы активтері	2,115,276	3,202	402,341	564,504	4,585,536	2,695	7,673,554
Банктердегі мерзімді салымдар	575,132	-	14,628,720	-	-	-	15,203,852
	2,690,408	**3,202**	**15,031,061**	**564,504**	**4,585,536**	**6,448,780**	**29,323,491**

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Орташа пайыздық мөлшерлеме

Бұдан әрі келесі кестеде 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме көрсетілген. Аталған сыйақы мөлшерлемесі тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеудің шамалас кірістілігін көрсетеді.

	2015 ж. Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер, %		2014 ж Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер, %	
	Теңге	АҚШ доллары	Теңге	АҚШ доллары
Пайыздық активтер				
Ақшалай қаражат және оның баламалары	15.0	-	-	-
Сату үшін бар қаржы активтері	8.6	7.5	6.3	-
Банктердегі мерзімді салымдар	11.0	4.0	7.6	-

(iii) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі сезімдалдығына талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қарау мерзіміне жасалған талдау негізіндегі сыйақылар мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелін басқару қаржы активтері мен міндеттемелердің сезімталдығы мониторингімен толықтырылады. 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша позициялар мен 100 базистік тармаққа қисық кірістіліктің қатарынан өсуінің немесе төмендеуінің жеңілдетілген сценарийі негізінде құрылған сыйақының нарықтық мөлшерлемесінің өзгерісіне (пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі) пайданың немесе шығынның және капиталдың (салықты шегергенде) сезімталдылығын талдау төмендегідей көрсетілуі мүмкін:

	2015 ж. мың. теңге	2014 ж. мың. теңге
Мөлшерлемелердің азаю жағына қарай қатарынан 100 базистік тармаққа жылжу	(165,669)	(76,286)
Мөлшерлемелердің ұлғаю жағына қарай қатарынан 100 базистік тармаққа жылжу	165,669	76,286

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бар позициялар және 100 базистік тармаққа қисық кірістіліктің қатарынан ұлғаюы және азаюының жеңілдетілген сценарийі негізінде құрылған сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруіне сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруі нәтижесінде туындаған пайда немесе шығын және капитал сезімталдығын талдау төмендегідей көрсетілуі мүмкін:

	2015 ж.		2014 ж.	
	Пайда немесе шығын мың теңге	Капитал мың теңге	Пайда немесе шығын мың теңге	Капитал мың теңге
Мөлшерлемелердің азаю жағына қарай қатарынан 100 базистік тармаққа жылжу	-	828,759	-	452,705
Мөлшерлемелердің ұлғаю жағына қарай қатарынан 100 базистік тармаққа жылжу	-	(774,945)	-	(420,146)

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(iv) Валюталық тәуекел

Қорда бірнеше шетелдік валютадағы активтер мен міндеттемелер бар.

Валюталық тәуекел – валюталардың айырбастау бағамының өзгеруі салдарынан қаржы құралдары бойынша ақшалай қаражаттың әділ құны немесе болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі. Қор өзінің валюталық тәуекелге ұшырағыштығын хеджерлемейді.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелердің валюта тұрғысындағы құрылымы төмендегідей ұсынылуы мүмкін:

	Теңге	АҚШ доллары	Барлығы
	мың теңге	мың теңге	мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақшалай қаражат және оның баламалары	16,736,579	181,854	16,918,433
Сату үшін бар қаржы активтері	15,228,606	4,892,082	20,120,688
Банктердегі мерзімді салымдар	21,735,624	5,185,152	26,920,776
Алынатын комиссиялық кіріс	6,348,208	-	6,348,208
Барлық активтер	**60,049,017**	**10,259,088**	**70,308,105**
Міндеттемелер			
Сенімді басқарғаны үшін ҚРҰБ төленетін комиссия	16,611,467	-	16,611,467
Басқа қаржылық міндеттемелер	13,168	-	13,168
Барлық міндеттемелер	**16,624,635**	**-**	**16,624,635**
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	**43,424,382**	**10,259,088**	**53,683,470**

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта резервіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелер құрылымы төмендегідей ұсынылуы мүмкін:

	теңге	АҚШ доллары	Барлығы
	мың теңге	мың теңге	мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақшалай қаражат және оның баламалары	975,585	5,470,500	6,446,085
Сатуға арналған қаржы активтері	7,673,554	-	7,673,554
Банктердегі мерзімді салымдар	15,203,852	-	15,203,852
Алынатын комиссиялық кіріс	1,668,995	-	1,668,995
Барлық активтер	**25,521,986**	**5,470,500**	**30,992,486**
Міндеттемелер			
Сенімді басқарғаны үшін ҚРҰБ төленетін комиссия	3,273,836	-	3,273,836
Басқа қаржылық міндеттемелер	65,661	-	65,661
Барлық міндеттемелер	**3,339,497**	**-**	**3,339,497**
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	**22,182,489**	**5,470,500**	**27,652,989**

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(iv) Валюталық тәуекел, жалғасы

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бар позициялар мен теңгеге қатысты АҚШ долларының айырбастау бағамының 30% өзгеруінің жеңілдетілген сценарийі негізінде құрылған валюталық бағамдар өзгерісіне пайданың немесе шығынның және капиталдың сезімталдылығын талдау төмендегідей көрсетілуі мүмкін:

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
АҚШ доллар бағамының теңгеге қатысты 30% ұлғаюы	2,462,181	1,312,920
АҚШ доллар бағамының теңгеге қатысты 30% азаюы	(2,462,181)	(1,312,920)

(в) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – бұл Қордың қарсы агентінің міндеттемелерді орындамауының нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Қор кредиттік тәуекелді контрагенттер немесе контрагенттер тобы бойынша кредиттік тәуекелдің шоғырлану лимитін белгілеу және сақтау талаптарын қамтитын бекітілген саясат пен процедураларды қолдану арқылы басқарады (танылған қаржылық активтер және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша).

Қор тұрақты түрде эмитент мониторингін жүргізеді және жүйелі негізде эмитенттердің төлем қабілеттілігін бағалайды. Бағалау процедуралары эмитенттің соңғы қаржылық есептілігін немесе эмитенттің өзі берген немесе Қордың басқа тәсілмен алған басқа ақпаратын талдауға негізделген.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы деңгейі, әдетте қаржылық жағдайы туралы есептегі қаржылық активтің баланстық құнында және туынды емес шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі әлеуетті кредиттік тәуекелді төмендетуге елеулі ықпал етпейді.

Есептік күндегі жағдай бойынша қаржылық активтерге қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы деңгейі төмендегідей ұсынылуы мүмкін:

	2015 ж. мың теңге	2014 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақшалай қаражат және оның баламалары	16,918,433	6,446,085
Сату үшін бар қаржы активтері	20,120,688	7,673,554
Банктердегі мерзімді салымдар	26,920,776	15,203,852
Алынатын комиссиялық кіріс	6,348,208	1,668,995
Кредиттік тәуекелдің барлық ең жоғарғы деңгейі	**70,308,105**	**30,992,486**

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың үш контрагенті бар (2014 жылғы 31 желтоқсан: екі контрагент), кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғарғы деңгейінің 10% асуына қатысты кредиттік тәуекелге ұшырауы. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған контрагенттерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырауы 47,873,545 мың теңгені құрады (2014 жыл: 13,201,905 мың теңге).

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Қор өз міндеттерін орындау үшін ақшалай қаражатты тарту қиындықтарына ұшырау тәуекелі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімі бойынша сәйкестігі және/немесе бақыланатын сәйкессіздігі өтімділік тәуекелін басқарудың негізін қалаушы сәт болып табылады. Жүргізіліп жатқан операциялардың әр түрлілігі мен олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімі бойынша толық сәйкесуі қаржы құралдары үшін операциялардың табыстылығын арттыруға мүмкіндік беретін қарапайым тәжірибе емес, алайда шығындардың туындау тәуекелін арттырады.

Қор міндеттемелерді өтеу мерзімінің туындауына қарай барлық міндеттемелерді орындауға қажетті ақшалай қаражаттың тұрақты түрде болуын қамтамасыз ету мақсатында қажетті өтімділік деңгейін қолдайды. Өтімділікті басқару саясатын Директорлар кеңесі қарайды және бекітеді.

Қордың өтімділігін басқару саясатын Инвестициялық комитет жүргізеді және олар:

- Қор активтерінің уақытында инвестициялануын қамтамасыз етуден;
- Қаржы құралдары мен валюта типті портфельдегі бағалы қағаздардың түрлері бойынша Қордың активтері мен міндеттемелері өтімділігін талдаудан;
- Қордағы ақшалай қаражаттың кіруі мен шығуын бақылаудан;
- Тәуекелдің туындауына қарай міндеттемелерді орындау үшін қажетті қаражаттың болуын қамтамасыз ету мақсатында Қордың өтімділігіне байланысты тәуекелді бағалау және бақылаудан тұрады.

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Төмендегі кестеде 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жай-күйі туралы есепте көрсетілген сома талдауы көрсетілген (күтілетін өтеу мерзімі тұрғысында):

Мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1-ден 3 айға дейін	3-тен 12 айға дейін	3-тен 12 айға дейін	5 жылдан көп	Өтеу мерзімі жоқ	Барлығы
Туынды емес активтер							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	16,918,433	-	-	-	-	-	16,918,433
Сату үшін бар қаржы активтері	5,333	424,755	3,215,305	6,730,724	9,741,876	2,695	20,120,688
Банктердегі мерзімді салымдар	5,185,152	1,081,667	17,533,624	3,120,333	-	-	26,920,776
Алынатын комиссиялық кіріс	6,348,208	-	-	-	-	-	6,348,208
Инвестициялық меншік	-	-	-	-	-	22,761	22,761
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	1,048,000	1,048,000
Кейінге қалдырылған салық активі	3,362,396	-	-	-	-	-	3,362,396
Басқа активтер	520	75,527	68,130	-	-	8,500	152,677
Барлық активтер	**31,820,042**	**1,581,949**	**20,817,059**	**9,851,057**	**9,741,876**	**1,081,956**	**74,893,939**
Туынды емес міндеттемелер							
Ағымдағы салық міндеттемелері	1,305,940	-	-	-	-	-	1,305,940
Сенімді басқарғаны үшін ҚРҰБ төленетін комиссия	16,611,467	-	-	-	-	-	16,611,467
Басқа міндеттемелер	216,360	453,583	-	-	-	-	669,943
Барлық міндеттемелер	**18,133,767**	**453,583**	**-**	**-**	**-**	**-**	**18,587,350**
Таза позиция	**13,686,275**	**1,128,366**	**20,817,059**	**9,851,057**	**9,741,876**	**1,081,956**	**56,306,589**

18 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Төмендегі кестеде 2014 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген сома талдауы көрсетілген (күтілетін өтеу мерзімі тұрғысында):

Мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1-ден 3 айға дейін	3-тен 12 айға дейін	3-тен 12 айға дейін	5 жылдан көп	Өтеу мерзімінсіз	Барлығы
Туынды емес активтер							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	6,446,085	-	-	-	-	-	6,446,085
Сатуға арналған қаржы активтері	-	18,742	457,749	1,008,041	6,186,327	2,695	7,673,554
Банктердегі мерзімді салымдар	575,132	-	14,628,720	-	-	-	15,203,852
Алынатын комиссиялық кіріс	1,668,995	-	-	-	-	-	1,668,995
Ағымдағы салық активі	61,557	-	-	-	-	-	61,557
Инвестициялық меншік	-	-	-	-	-	30,457	30,457
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	871,451	871,451
Кейінге қалдырылған салық активі	702,002	-	-	-	-	-	702,002
Басқа активтер	55,716	53,226	60,624	-	-	-	169,566
Барлық активтер	**9,509,487**	**71,968**	**15,147,093**	**1,008,041**	**6,186,327**	**904,603**	**32,827,519**
Туынды емес міндеттемелер							
Сенімді басқарғаны үшін ҚРҰБ төленетін комиссия	3,273,836	-	-	-	-	-	3,273,836
Басқа міндеттемелер	274,882	-	415,744	-	-	-	690,626
Барлық міндеттемелер	**3,548,718**	**-**	**415,744**	**-**	**-**	**-**	**3,964,462**
Таза позиция	**5,960,769**	**71,968**	**14,731,349**	**1,008,041**	**6,186,327**	**904,603**	**28,863,057**

19 Капиталды басқару

Қорда капиталға сыртқы талаптар жоқ.

20 Операциялық жалдау

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қорда жойылмаған операциялық жалдау шарттары бойынша елеулі кредиторлық берешек болған жоқ.

2015 жыл ішінде 823,236 мың теңге сомасындағы шығын операциялық жалдау шартына қатысты (2014 жылы: 592,382 мың теңге) пайда немесе шығын құрамында болған.

21 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру нарығы қалыптасу сатысында тұр және әлемнің басқа елдерінде қолданылатын көптеген сақтандыру түрлері біздің елімізде әлі қолданылмайды. Қор ғимарат пен жабдықтарды сақтандырудың, қызметінің уақытша тоқтауы немесе Қордың мүлкін пайдалану нәтижесінде немесе Қордың қызметіне қатысты басқа жағдайларда келтірілген мүліктік немесе экологиялық залал бөлігі бойынша үшінші тұлғаның жауапкершілігіне қатысты сақтандырудың толық көлемін жүзеге асырған жоқ. Қордың қызметіне қатысты барабар сақтандыру өтемі болмайынша, белгілі бір активтерді жоғалту немесе зақымдау Қордың қызметіне және қаржылық жағдайына елеулі теріс ықпалын тигізеді деген тәуекел болады.

(б) Аяқталмаған сот талқылаулары

Қор нарықтағы өзінің қалыпты қызметін жүргізу барысында әр түрлі заңды шағымдарға тап болады. Басшылықтың пайымдауы бойынша сот талқылаулары барысында туындайтын міндеттемелердің соңғы шамасы (мұндай жағдайлар бар болса) Қордың қаржылық жағдайы мен оның кейінгі қызметіне айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді.

(в) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасының салық жүйесі біршама жаңа жүйе және жиі өзгертілетін нормативтік құжаттардың, нормативтік құжаттардың ресми түсініктерін және сот органдарының шешімдерін сипаттайды, кейде оның әрекеттерінің кері күші болуы мүмкін және салық органдары тарапынан әртүрлі түсінік беретіндіктен, кей жағдайда қайшы тұжырымдалуы мүмкін. Салықтарды дұрыс есептеу құзіретіне елеулі айыппұлдар, тұрақсыздық айыбын салу мен пайыздарды есептеу кіретін органдар тарапынан қарау және егжей-тегжейлі тексеру болып табылады. Салық жылы жыл аяқталғаннан кейін келесі бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдары тарапынан тексеру жүргізу үшін ашық болып қалады. Бұл ретте белгілі бір жағдайларда салық жылы ұзақ мерзім ішінде ашық болып қалады. Қазақстан Республикасында орын алған жақындағы оқиға салық органдары салық заңнамасына түсінік беру және оны қолдануда қатаң позицияларды ұстанатынын көрсетті.

Мұндай жағдайлар Қазақстан Республикасында салық тәуекелін құрады, басқа елдерде ұқсас тәуекелдер айтарлықтай шамадан асады. Басшылықтың пікірі бойынша салық міндеттемелері басшылықтың Қазақстан Республиканың қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік құжаттардың ресми түсіндірмелері мен сот органдарының шешімдерін түсінуіне қарай осы қаржылық есепте толықтай көрсетілген. Алайда, салық заңнамасын түсінудегі әртүрлі реттеуші органдардың пікірі мен басшылықтың пікірінде айырмашылық болуы мүмкін, егер реттеуші органдар тарапынан мәжбүрлі шара қолданылса, олар Қордың қаржы жағдайына елеулі әсер етуі мүмкін.

22 Байланысқан тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынасы

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың соңғы бақылаушы тарабы Қордың 100% акциясына ие Қазақстан Республикасының Үкіметі болды. (1-ескертпені қара)

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен жүргізілетін операциялар

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы «Қызметкерге шығындар» бабына қосылған сыйақының жалпы мөлшері төмендегідей берілуі мүмкін:

	2015 ж. мың теңге	**2014 ж. мың теңге**
Қызметкерлерге берілетін қысқа мерзімді сыйақы	64,410	73,760
	64,410	**73,760**

Көрсетілген сомаға Басқарма мен Директорлар кеңесі мүшелерінің ақшалай және ақшалай емес сыйақылары кіреді.

22 Байланысқан тараптармен операциялар, жалғасы

(в) Басқа байланысқан тараптармен операциялар

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар немесе орташа пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа байланысқан тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда мен шығын мыналарды құрайды:

	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі		Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі		БЖЗҚ схемасы		
	Мың теңге	**Орташа пайыздық мөлшерлемелер, %**	**Мың теңге**	**Орташа пайыздық мөлшерлемелер, %**	**Мың теңге**	**Орташа пайыздық мөлшерлемелер, %**	**Барлығы мың теңге**
Қаржылық жай-күйі туралы есеп							
АКТИВТЕР							
Сату үшін қаржы активтері							
- теңгеде	-	-	7,155,270	9.0	-	-	7,155,270
Алуға комиссиялық кіріс							
- теңгеде	-	-	-	-	6,348,208	-	6,348,208
Төлеуге комиссия							
- теңгеде	16,611,467	-	-	-	-	-	16,611,467
Пайда немесе шығын							
Комиссиялық кіріс	-	-	-	-	58,856,318	-	58,856,318
Комиссиялық шығыс	20,753,147	-	-	-	-	-	20,753,147
Пайыздық кіріс	-	-	449,937	-	-	-	449,937

22 Байланысқан тараптармен операциялар, жалғасы

(в) Басқа байланысқан тараптармен операциялар, жалғасы

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар немесе орташа пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа байланысқан тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда мен шығын мыналарды құрайды:

	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі		Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі		БЖЗҚ схемасы		
	Мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлемелер, %	Мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлемелер, %	Мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлемелер, %	Барлығы мың теңге
Қаржылық жай-күйі туралы есеп							
АКТИВТЕР							
Сату үшін бар қаржы активтері							
- теңгеде	-	-	7,670,859	6.3	-	-	7,670,859
Алуға комиссиялық кіріс							
- теңгеде	-	-	-	-	1,668,995	-	1,668,995
Төлеуге комиссия							
- теңгеде	3,273,836	-	-	-	-	-	3,273,836
Пайда немесе шығын							
Комиссиялық кіріс	-	-	-	-	26,423,162	-	26,423,162
Комиссиялық шығыс	6,359,150	-	-	-	-	-	6,359,150
Пайыздық кіріс	-	-	464,481	-	-	-	464,481

23 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн және есептік жіктеу

(а) Есептік жіктеу және әділ құн

Бұдан әрі келесі кестеде 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құны көрсетіледі:

Мың теңге	Кредиттержәне дебиторлық берешек	Сату үшін қолда бары	Амортизацияланған құны бойынша ескерілген басқалары	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақшалай қаражат және оның баламалары	16,918,433	-	-	16,918,433	16,918,433
Сату үшін бар қаржы активтері	-	20,120,688	-	20,120,688	20,120,688
Банктердегі мерзімді салымдар	26,920,776	-	-	26,920,776	26,920,776
Алуға комиссиялық кіріс	6,348,208	-	-	6,348,208	6,348,208
	50,187,417	**20,120,688**	**-**	**70,308,105**	**70,308,105**
Сенімді басқарғаны үшін ҚРҰБ төленетін комиссия	-	-	16,611,467	16,611,467	16,611,467
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	13,168	13,168	13,168
	-	**-**	**16,624,635**	**16,624,635**	**16,624,635**

Бұдан әрі келесі кестеде 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құны көрсетіледі:

Мың теңге	Кредиттержәне дебиторлық берешек	Сату үшін қолда бары	Амортизацияланған құны бойынша ескерілген басқалары	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақшалай қаражат және оның баламалары	6,446,085	-	-	6,446,085	6,446,085
Сату үшін бар қаржы активтері	-	7,673,554	-	7,673,554	7,673,554
Банктердегі мерзімді салымдар	15,203,852	-	-	15,203,852	15,203,852
Алуға комиссиялық кіріс	1,668,995	-	-	1,668,995	1,668,995
	23,318,932	**7,673,554**	**-**	**30,992,486**	**30,992,486**
Сенімді басқарғаны үшін ҚРҰБ төленетін комиссия	-	-	3,273,836	3,273,836	3,273,836
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	65,661	65,661	65,661
	-	**-**	**3,339,497**	**3,339,497**	**3,339,497**

Әділ құнды бағалау ұйымдастырылған нарықта бағалау күні нарыққа қатысушылар арасында жүзеге асырылған операциялар талаптарымен міндеттемелерді беру кезінде төленетін немесе активтерді сату кезінде алынатын бағаны анықтауға бағытталған. Сонымен бірге, белгісіздік пен субъективті пікірлердің пайдаланылуын ескергенде, әділ құн дереу активтерді сату немесе міндеттемелерді беру аясында іске асырылатын ретінде түсіндірілмеуі тиіс.

23 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн және есептік жіктеу, жалғасы

(а) Есептік жіктеу және әділ құн, жалғасы

Белсенді нарық айналымындағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеуді немесе дилерлік құнды негізге алады. Қор Қордың барлық басқа қаржы құралдарының әділ құнын басқа бағалау әдістерін қолданумен анықтайды.

Бағалау күні нарыққа қатысушылар арасында активті сату немесе міндеттемені беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын опеарцияны жүргізу мүмкін болатын бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу бағалау әдісінің мақсаты болып табылады.

Қор қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін кең танылған бағалау үлгілерін қолданады. Бағалау әдістеріне ағымдағы сәтке келтірілген таза құнының бағалау үлгілерін және ақшалай қаражат ағындарының дисконттау, оған қатысты нарықтық бағаның белгіленуі белгілі болатын ұқсас құралдармен салыстыру кіреді. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушысы анықтайтын, есепті күнгі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнын айқындауға бағытталған.

(б) Әділ құн бойынша бағалар иерархиясы

Қорда көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде деректердің маңыздылығы ескерілетін әділ құнды бағалаудың мынадай иерархиясы пайдаланыла отырып, әділ құн бағаланады,

- 1-деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықта баға белгілеу (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға белгілеуден ерекшеленетін, тікелей (яғни баға белгілеу) не жанама (яғни, баға белгілеуден туындаған деректер) қолжетімді деректер. Осы санатқа мыналар: ұқсас құралдарға арналған белсенді нарықтарда нарықтық баға белгілеу, белсенді деп қарастырылмайтын нарықтарда нарықтық баға белгілеу немесе өзге бағалау әдістері пайдаланыла отырып, бағаланатын құралдар кіреді, барлық тікелей немесе жанама қолданылатын деректер бақыланатын шығыс деректеріне негізделеді.
- 3-деңгей: қол жетімсіз деректер. Бұл санатқа: бақыланатын шфғфс деректеріне негізделмейтін ақпаратты пайдаланумен бағаланатын құралодар кіреді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі ықпалын тигізбейді. Аталған санатқа құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулер немесе пайымдауларды пайдалануды талап етпейтін ұқсас құралдарға баға белгілеу негізінде бағаланатын құралдар кіреді.

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қор сатуға арналған бар активтердің әділ құнын бақыланатын кіріс деректеріне негізделе отырып бағалау әдісін қолданумен бағалайды (2 деңгей).

24 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Комиссиялық сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі

«Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 21 маусымдағы заңының 53-бабына сәйкес 2015 жылғы 20 қазанда Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының комиссиялық сыйақысының шамасын белгілеу туралы» №189 қаулы шығарды. Осы қаулыға сәйкес 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап Қор әр айдың басында Схеманың инвестициялық портфелінде бар қаржы құралдарының сатып алынатын және нарықтық бағасы негізінде есептелген Схема активтері бойынша инвестициялық кіріс сомасынан 5.25 пайыз және Схеманың зейнетақы активтерінен айына 0.0225 пайыз комиссиялық сыйақы алатын болады.